

การวิเคราะห์ตัวบท

รายการ “เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์”

ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ปี พ.ศ. 2553

ณัฐวี ประยุกต์ศิลป์

พัชนี เชยจรรยา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ศึกษา
วาทกรรม การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์
3 ข้อดังนี้ 1. เพื่อค้นหาวาทกรรม ความหมาย และกระบวนการ
สร้างวาทกรรมของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์
ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
2553 2. เพื่อศึกษาวาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อ
การโน้มน้าวใจของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์
ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
2553 3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทย
กับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเดือน
มีนาคม-พฤษภาคม 2553

ณัฐวี ประยุกต์ศิลป์ (นศ.ม. ภาควิชาการประชาสัมพันธ์, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553) และ รศ.พัชนี
เชยจรรยา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ตัวบท รายการ “เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์” ช่วงเหตุการณ์
ความขัดแย้งทางการเมือง ปี พ.ศ. 2553” ของ ณัฐวี ประยุกต์ศิลป์ โดยมี รศ.พัชนี เชยจรรยา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้รับการ
ประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับดีมาก ของสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัย 1.) พบวาทกรรมจากรายการทั้งสิ้น 15 ประเภท ภายใต้การกำกับมาตรฐานความหมายของวาทกรรม 3 ชุด คือ วาทกรรมชุดผู้รักษากฎหมาย, วาทกรรมชุดผู้ก่อการร้าย, วาทกรรมชุดผู้กระจายความสุข โดยแสดงอัตลักษณ์เชิงบวกของนายกฯ อภิสิทธิ์ และภาพลักษณ์เชิงลบแก่ผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชน เพื่อนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ต่ออำนาจการปกครอง และการทำลายความชอบธรรมของผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง กระบวนการสร้างวาทกรรมรายการแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างปฏิบัติการทางวาทกรรม และปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม ปฏิบัติการทางวาทกรรมทั้งกระบวนการผลิต และกระบวนการบริโภค 2.) การศึกษาพบการสร้างสารเพื่อการโน้มน้าวใจโดยวิธีการใช้จุดจูงใจ และการอ้างเหตุผล ทั้งนี้เพื่อโน้มน้าวใจผู้รับสารให้เชื่อถือน้อยลงตามเนื้อหาสาระที่น่าเสนอ ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ พบว่ารายการนี้เป็นโน้มน้าวใจด้วยการประชาสัมพันธ์การทำงานของรัฐบาล พบเงื่อนไขของความสำเร็จในการโน้มน้าวใจ คือ ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร ความแตกต่างในเนื้อหา ความแตกต่างในช่องทางการสื่อสาร เพื่อโน้มน้าวให้ประชาชนเชื่อถือน้อยลงตามการดำเนินการของรัฐบาลในช่วงการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง 3.) จากการสัมภาษณ์ผู้รับสารที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน มีความคิดเห็นว่าในสถานการณ์ปกติ รายการนี้มีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร การสอดส่องดูแล การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในสังคม แต่ช่วงความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้มีบทบาทชี้แจงสถานการณ์และไขข้อข้องใจของสังคมได้ แต่ขึ้นกับเนื้อหาที่กล่าว แต่ด้านหนึ่งพบว่ารายการนี้อาจไปสร้างความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น เพราะนายกฯ เป็นคู่ขัดแย้ง เลือกลงในประเด็นที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และพูดถึงแต่ด้านลบของผู้ชุมนุม

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ด้วยบท, รายการเชื่อมั่นประเทศไทย กับนายกฯ อภิสิทธิ์

บทนำ

ประเทศไทยมีปัญหาทางการเมืองเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในปัจจุบัน นับตั้งแต่การขึ้นรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในวันพุธที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ประชาชนคนไทยหลายคนตั้งความหวังว่า ประเทศชาติจะได้เดินหน้าสู่สภาวะปกติ หากแต่ในความเป็นจริง กลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะสิ่งนี้ได้เกิดขึ้นท่ามกลางการคัดค้านต่อต้านของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยอ้างเหตุผลเพื่อความชอบธรรมในการขับไล่รัฐบาลนี้ว่า การก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มิได้เป็นไปตามวิถีแห่งระบอบประชาธิปไตยแต่กลับได้รับการหนุนหลังจากกลุ่มเสื้อเหลือง หรือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) และกลุ่มทหารที่ได้ทำการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 ก็เพื่อกรุยทางให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปัจจุบันนี้

การต่อต้านจากกลุ่มคนเสื้อแดง ยังคงดำเนินเรื่อยมา และรุดหนักขึ้น จนกระทั่งเมื่ออย่างเข้าสู่ปี พ.ศ. 2553 ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ก็จำต้องจารึกเหตุการณ์ความวุ่นวายอีกครั้ง เพราะได้เกิดเหตุถึงขั้นปะทะต่อสู้ จนมีการสูญเสียชีวิต ระหว่างทหารกับประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยนับแต่เดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2553 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือ นปช. หรือ กลุ่มคนเสื้อแดง ได้ปักหลักชุมนุมประท้วงเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศยุบสภาฯ โดยมีการปักหลักชุมนุมตั้งเวทีประท้วงทั้งที่สะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน และที่สี่แยกราชประสงค์ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่จะต้องสัญจรไปมา และส่งผลไปถึงความเสียหายแก่ชาตบ้านเมืองอย่างประเมินค่ามิได้ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ฯลฯ ในที่สุด รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จำต้องสั่งการให้ทหารเข้าทำการสลายการชุมนุม ซึ่งเกิดขึ้นถึง 2 ครั้ง คือ ในการสลายการชุมนุมที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน ในเดือนเมษายน เรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การขอคืนพื้นที่” และการสลายการชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์ในเดือนพฤษภาคม

เรียกปฏิบัติการนี้ว่า “การกระชับวงล้อม หรือกระชับพื้นที่” ซึ่งทั้งสองเหตุการณ์มีการปะทะกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตทั้งทหารและพลเรือนจำนวนมาก โดยในส่วนของ “ศูนย์ข้อมูลประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการสลายการชุมนุมกรณี เม.ย.-พ.ค. 53” หรือ (ศปช.) ได้สรุปรายงานเมื่อ 7 เมษายน 2554 จากผลการทำงานครบรอบ 1 ปี ภาพรวมการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการสลายการชุมนุมกรณี เม.ย.-พ.ค. 53 ระบุว่า ตัวเลขผู้เสียชีวิตจากการสลายการชุมนุม มีผู้เสียชีวิตรวม 92 ราย ยังไม่รวมผู้บาดเจ็บอีกกว่า 2,800 ราย และผู้สูญหายที่ยังไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด ทั้งนี้ ในรายที่ 92 เกิดจากการถูกยิงเสียชีวิตที่ศาลากลาง จ.อุดรธานี ส่วนในรายที่ 93 ผู้เสียชีวิตเป็นชาวขอนแก่น ซึ่งมีโรคประจำตัว และได้รับผลกระทบจากแก๊สน้ำตาจากเหตุการณ์ 10 เมษายน จากนั้นได้เสียชีวิตในเดือนกันยายน 2553 (ผู้เสียชีวิตรายที่ 93 จึงไม่ได้นับรวมอยู่ในรายงานของ ศปช.)

ทั้งนี้ ในจำนวน 92 ราย นั้น เป็นพลเรือน 77 ราย ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพและอาสาสมัครหน่วยกู้ชีพ 6 ราย เป็นตำรวจและทหาร 9 ราย โดยแยกเป็นการเสียชีวิตจากเหตุการณ์ “ขอคืนพื้นที่” วันที่ 10 เมษายน 26 ราย โดย 5 รายเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งทั้งหมดเสียชีวิตจากสะเก็ดกระเบิด อีก 20 รายเป็นพลเรือน และทั้งหมดเสียชีวิตจากการถูกยิง ที่เหลือ 1 รายเป็นพลเรือนเสียชีวิตจากแก๊สน้ำตา และ 1 รายเป็นนักข่าวชาวญี่ปุ่นเสียชีวิตจากการถูกยิง ส่วนความสูญเสียจากเหตุการณ์ “กระชับวงล้อม” ระหว่างวันที่ 14-19 พฤษภาคม มีผู้เสียชีวิต 57 ราย เป็นพลเรือน 51 ราย (เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี 2 ราย) กลุ่มวิชาชีพ 5 ราย และเจ้าหน้าที่รัฐ 1 ราย เจ้าหน้าที่รัฐเสียชีวิตจากสะเก็ดกระเบิดที่เหลือ 53 ราย เสียชีวิตจากการถูกยิง ส่วนอีก 1 รายเป็นผู้ชุมนุมเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจภายในห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ที่ถูกเผา และอีก 2 รายไม่ทราบสาเหตุการเสียชีวิต

อย่างไรก็ดี รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากที่ได้ทำการสื่อสารต่อประชาชนผ่าน

“รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์” ที่ได้ออกอากาศวันแรก ในวันอาทิตย์ที่ 18 มกราคม 2552 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของรายการคือ บอกเล่าการทำงานของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล แต่ในช่วงความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 นี้ นายกรัฐมนตรีก็ยังคงใช้พื้นที่นี้ ในการนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสถานการณ์ครั้งนี้ด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมาย ที่จะศึกษาวิจัยตัวบท รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ที่ผู้นำในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้ทำการสื่อสารผ่านทางรายการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในห้วงที่บ้านเมืองเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงมากที่สุดในปี พ.ศ. 2553 คือช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ซึ่งเมื่อผู้ที่เป็นนายกรัฐมนตรีออกมารายงานการทำงานของรัฐบาลที่ตนเองเป็นผู้กำกับดูแล อาจจะสะท้อนถึงการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ การสร้างวาทกรรมที่มีนัยไปถึงการใช้วิธีการโน้มน้าวใจ การอ้างความชอบธรรม การชี้แจงแก้ต่าง และการแสดงเหตุผล ในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทสังคมที่มีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง ย่อมเป็นสิ่งที่น่าสนใจทำการศึกษาออกมาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาวาทกรรม ความหมาย และศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรม ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

2. เพื่อศึกษาถึงวาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ในช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553”

แนวคิดและทฤษฎีการวิจัย

1. แนวคิดเรื่องวาทกรรมและการวิเคราะห์วาทกรรม
2. แนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยาและการสร้างความหมาย
3. ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
4. แนวคิดเรื่องการโต้แย้งแสดงเหตุผล
5. แนวคิดเรื่องการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง
6. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์
7. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ และการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง
8. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ที่เนื้อหา โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารการถอดเทปบันทึกการเชื่อนั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (สทท.) โดยศึกษาในส่วนของการที่ออกอากาศทางสื่อโทรทัศน์ ด้วยวิธีการรับชมรายการ และบันทึกเสียงไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง จากนั้นเพื่อให้ได้ข้อความถูกต้องครบถ้วน ผู้วิจัยยังได้นำไปเทียบเคียงกับบทถอดเทปของรายการ ซึ่งนำเสนอไว้ในเว็บไซต์ www.pmi.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ประจำตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไทย ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะจงศึกษาเนื้อหาการรายการ โดยมีจำนวนเทปรายการที่ได้ทำการวิเคราะห์ รวมทั้งหมด 10 เทปรายการ คือวันอาทิตย์ที่ 7, 14 และ 21 มีนาคม 2553, 4 และ 25 เมษายน 2553, 2, 9, 16, 23 และ 30 พฤษภาคม 2553 รวมระยะเวลา 3 เดือน

นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้รับสารที่เป็นกลุ่ม Key Person โดยจะจงไปที่กลุ่มสื่อมวลชน เป็นบรรณาธิการประจำโต๊ะข่าวการเมืองของสำนักพิมพ์รายวัน 3 ชื่อฉบับ คือ คุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, คุณณฤตย์ เสกธีระ บรรณาธิการ

บริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน และ คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน โดยมีเหตุผลว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ชื่อฉบับนี้ ยังเปิดพื้นที่ให้มีการนำเสนอหาบางส่วนของการเชื่อนั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์มาลงในหน้า 2 ของวันศุกร์อีกด้วย หนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ และอีกด้านหนึ่งยังเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีจุดยืนทางการเมืองอย่างเข้มข้นแสดงออกในเชิงดำเนิน ดิเตียน การทำงานของรัฐบาลอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาเกือบทุกรัฐบาล และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ที่นอกจากจะเป็นหนังสือพิมพ์เชิงธุรกิจแล้วยังถือเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพในเครือของบริษัทเนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมารายงานประกอบผลการวิจัย อธิบายเสริมในส่วนของการกระบวนการสร้างวาทกรรม การใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ตลอดจนเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทหน้าที่ของการเชื่อนั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ จากการใช้วาทกรรมผ่านทางรายการดังกล่าว

ผลการวิจัย

1. การค้นหาวาทกรรม และความหมาย ในรายการเชื่อนั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือน มีนาคม-พฤษภาคม 2553”

พบการนำเสนอความหมาย ความคิด คตินิยมต่างๆ ในรายการผ่านประเภทของวาทกรรม 15 ชุด ดังนี้

1. วาทกรรมว่าด้วยการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง
2. วาทกรรมว่าด้วยการดำเนินงานของรัฐบาล
3. วาทกรรมว่าด้วยปฏิบัติการทางกฎหมายกับผู้ชุมนุม
4. วาทกรรมว่าด้วยการยุติความขัดแย้ง
5. วาทกรรมว่าด้วยการตอบรับกับข้อเสนอของผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง

6. วาทกรรมว่าด้วยการฟื้นฟูประเทศหลังเหตุการณ์ความขัดแย้ง

7. วาทกรรมว่าด้วยการสร้างความเชื่อมั่นต่อเวทีโลกเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลต่อเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง

8. วาทกรรมว่าด้วยปฏิบัติการกระชับวงล้อม

9. วาทกรรมว่าด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชน

10. วาทกรรมว่าด้วยการทำงานของสื่อมวลชน

11. วาทกรรมว่าด้วยความเป็นประชาธิปไตย

12. วาทกรรมว่าด้วยข่าวลือ

13. วาทกรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยหลังเหตุการณ์ความขัดแย้ง

14. วาทกรรมว่าด้วยการก่อวินาศกรรม

15. วาทกรรมว่าด้วยอำมาตยาธิปไตย

ทั้งนี้ วาทกรรมทั้งหมดข้างต้นถูกกำกับภายใต้วาทกรรมหลัก 3 ชุด สรุปได้ว่า

1. วาทกรรมชุดผู้รักษากฎหมาย ที่ประกอบไปด้วยวาทกรรมย่อย ที่สะท้อนภาพลักษณ์ด้านดีของผู้สร้างวาทกรรม หรือบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่เสียสละ ตลอดจนความสัมพันธ์กับประชาชนในลักษณะของผู้พิทักษ์กฎหมาย ทั้งนี้ ผลิตขึ้นมาจากความหมายอีกด้านหนึ่งที่อาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ และอาจลดทอนหรือทำลายความชอบธรรมของผู้สร้างวาทกรรม

2. วาทกรรมชุดผู้ก่อการร้าย ที่ประกอบไปด้วยวาทกรรมย่อยที่สะท้อนภาพลักษณ์ด้านลบ ตลอดจนลดทอนและทำลายความชอบธรรมของคู่ตรงข้าม หรือกลุ่มคนเลื้อแฉง ทั้งนี้ ผลิตขึ้นมาจากความหมายด้านที่ส่งผลในทางไม่ดีแก่ผู้สร้างวาทกรรม และยิ่งกลายเป็นส่วนเสริมภาพลักษณ์ด้านบวกของผู้สร้างวาทกรรม ที่ปรากฏอัตลักษณ์ของผู้ปราบปรามการก่อการร้าย ตลอดจนสะท้อนความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชนผู้รับชมรายการ ว่าเป็นผู้ปกป้องสถาบันหลักของชาติและประชาชน

3. วาทกรรมชุดผู้กระจายความสุข เป็นการตอกย้ำถึงความชอบธรรมของการใช้อำนาจที่มีอยู่ทั้งหมดซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว สะท้อนอัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่เป็นผู้แก้ปัญหา มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และสะท้อนความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมว่าเป็นตัวแทนในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

หรือสามารถสรุปได้ว่า วาทกรรมหลักชุดที่ 1 กับชุดที่ 3 เกิดจากการให้ความหมายตามลักษณะร่วมในเชิงของการให้คุณค่าการทำงานของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีคุณค่า และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ ขณะที่วาทกรรมชุดที่ 2 เป็นลักษณะของการสร้างความหมายของคู่ตรงข้าม คือ ผู้ชุมนุมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่ากระทำการในลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีคุณค่า และไม่มีประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ นอกจากนี้ การสร้างความหมายดังกล่าว มีลักษณะที่สอดคล้องกับบริบทวาทกรรมในกระแสสังคมที่อยู่ในสภาวะการณ์ที่ส่งผลต่อการโน้มน้าวแนวคิด อุดมการณ์ของวาทกรรมที่สร้างความหมายให้เห็นคุณค่าของการทำงานของรัฐบาล และความหมายที่เกิดขึ้น จะมีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อสังคมอีกต่อไป

ในส่วนของการกำหนดอัตลักษณ์ และลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้วิจัยสรุปอ้างอิงตามวาทกรรมหลัก ทั้ง 3 ชุด สรุปได้ดังนี้

1. วาทกรรมชุดผู้รักษากฎหมาย

อัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่พบในรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้เคร่งครัดในกฎหมาย
- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้เสียสละและทุ่มเทในการทำงาน
- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้มีความเป็นประชาธิปไตย

ความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชนผู้รับชมรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้พิทักษ์รักษาความสงบสุขของสังคม

2. วาทกรรมชุดผู้ก่อการร้าย

อัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่พบในรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้ปราบปรามการก่อการร้าย

ความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชน
ผู้รับชมรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้ปกป้องสถาบันหลักของชาติและประชาชน

3. วาทกรรมชุดผู้กระจายความสุข

อัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรมที่พบในรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้แก้ปัญหา
- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นผู้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

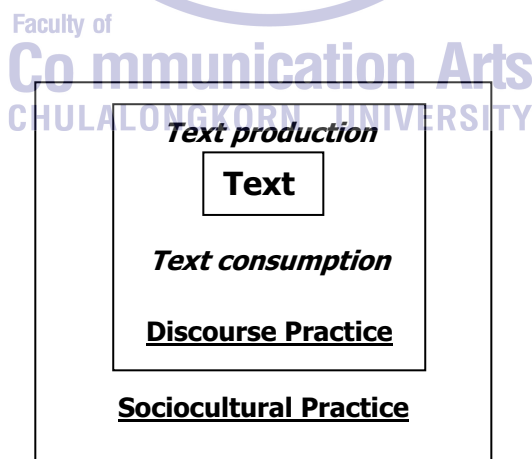
ความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อประชาชน
ผู้รับชมรายการ

- นายกฯ อภิสิทธิ์เป็นตัวแทนในการสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า การสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ของผู้สร้างวาทกรรมต่อสังคมเป็นการประกอบสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับบริบทวาทกรรม

ในกระแสสังคม และส่งผลต่อการโน้มนำแนวคิดอุดมการณ์ของวาทกรรม ซึ่งจะเห็นว่าล้วนประกอบไปด้วยการนำเสนอวาทกรรมที่สะท้อนอุดมการณ์ต่างๆ เช่น “อุดมการณ์ประชาธิปไตย” “อุดมการณ์การรักษากฎหมาย” “อุดมการณ์การต่อต้านความรุนแรง” “อุดมการณ์ความปรองดอง” “อุดมการณ์ทำเพื่อประชาชน” “อุดมการณ์ความเป็นพวกพ้องเดียวกัน” “อุดมการณ์ความสามัคคีปรองดอง” อุดมการณ์คนไทยรักสงบ” ปรากฏทั่วไปในชุดวาทกรรมต่างๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการกล่าวสร้างความหมายที่เป็นความเชื่อที่ได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทย หรือเรื่องที่มีความสำคัญต่อประชาชน หลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติและดำเนินชีวิต ตลอดจนการสร้างคามยึดเหนี่ยวคนในสังคมไว้ด้วยกัน ดังนั้น วาทกรรมต่างๆ ทั้งหมดนี้จึงส่งผลต่อการเสริมสร้างภาพลักษณ์ อำนาจ และความชอบธรรม ของผู้นำหรือผู้สร้างวาทกรรม ให้เข้มแข็งขึ้น

ในส่วนของการศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วง “เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 ตามกรอบแนวคิด 3 Dimensions Model ของ นอร์แมน แฟร์คลาฟ ตามภาพต่อไปนี้

พบว่า มิติทางด้านปฏิบัติการทางวาทกรรม Discourse Practice และมิติด้านปฏิบัติการสังคมวัฒนธรรม Sociocultural Practice มีความสัมพันธ์กัน และยังสัมพันธ์กับมิติของตัวบท Text ในการเลือกวาทกรรมขึ้นมาเสนอ กล่าวคือ ปฏิบัติการทางวาทกรรมซึ่งหมายถึงกระบวนการสร้างตัวบท Text production และกระบวนการบริโภคตัวบท Text consumption มีความสัมพันธ์ระหว่างกันกับตัวบทที่เกิดขึ้นในรายการอธิบายได้ดังนี้

กระบวนการสร้างตัวบท Text production

- **ผู้นำเสนอตัวบท** สถานภาพของผู้พูดในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจในการนำเสนอเนื้อหา มีอิทธิพลต่อการสร้างความหมายใช้อำนาจการสื่อสารโดยตรง

- **การนำเสนอประเด็น** อำนาจในการคัดเลือกประเด็นตามแต่ที่ตนเองต้องการนำเสนอ และเลือกที่จะกล่าวในสิ่งที่ประชาชนต้องการรับทราบ

- **กลุ่มเป้าหมาย** มีกลุ่มเป้าหมายหลัก ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตกทม. อยู่ในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ต้องการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากนายกฯ มากเป็นพิเศษ และกลุ่มเป้าหมายรอง ประชาชนคนไทยโดยทั่วไปทั่วประเทศที่สนใจในความเป็นไปของบ้านเมือง

- **รูปแบบการสื่อสาร** การดำเนินรายการคนเดียวสามารถควบคุมประเด็นการสื่อสารได้ มีอำนาจทางวาทกรรม ช่วงสอง ช่วงสนทนาถาม-ตอบ นายกฯ สามารถใช้อำนาจควบคุมประเด็นคำถามได้ มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว การอ้างอิงข้อมูลที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้

กระบวนการการบริโภคตัวบท

Text consumption

ก. การแพร่กระจายของวาทกรรม

1. ช่องทางการสื่อสาร การนำเสนอทางสื่อโทรทัศน์ ช่อง 11 เข้าถึงผู้รับสารจำนวนมาก และให้ทั้งภาพและเสียง

2. ลักษณะการนำเสนอ จุดเด่น 2 ประการ ประการแรก รูปแบบการนำเสนอช่วงแรกนำเสนอเพียงคนเดียว สร้างความสนใจจากประชาชนที่มีความชื่นชอบในตัวนายกฯ อภิลิทธิ์ให้ติดตามรับชมรายการ ช่วงที่สอง การเชิญพิธีกรรับเชิญเข้ามาสัมภาษณ์พูดคุย เปลี่ยนสถานที่ถ่ายทำสร้างความน่าสนใจที่จะติดตามรับชมได้มาก และสร้างการมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการใช้อำนาจทางวาทกรรม ประการที่สอง พิจารณาจาก “ลักษณะตัวสื่อ” ซึ่งประกอบด้วยส่วนของ “วิธีการสื่อสารพูดคุยแบบกึ่งทางการ” ของนายกรัฐมนตรี อภิลิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสุภาพ ใช้รูปประโยคที่มีโครงสร้างตามหลักการและเหตุผล แต่ก็ไม่ซับซ้อน เพราะถ้อยคำที่ใช้เป็นระดับสามัญ สอดแทรกภาษา สรรพนามที่ใกล้ชิดระหว่างความเป็นผู้บริหารประเทศกับประชาชน ส่งผลให้เกิดความใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร นอกจากนี้ยังมี “วิธีการสื่อสารพูดคุย” แบบอึ่งหลักฐานด้วยข้อมูลตัวเลข และแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และมีการสื่อสารพูดคุยแบบจัดเรียงประเด็นตามหมวดหมู่ เรียงลำดับตามความสำคัญของปัญหา และเรียงลำดับตามความสนใจของประชาชน ดังนั้น วิธีการนำเสนอทั้งหมดนี้เป็นจุดเด่นของการนำเสนอของรายการที่ผลเสริมให้เกิดความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนายกรัฐมนตรี แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของวาทกรรมที่นายกรัฐมนตรีสร้างขึ้นมาก เพื่อกำกับให้เกิดเป็นชุดความหมายต่างๆ ในการสื่อสารไปยังประชาชนผู้รับสาร

ข. ระบบความคิดของผู้รับสาร บรรณาธิการทั้งสามท่าน คือ คุณพัฒน์พงศ์ ลำเนียงเสนาะ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คุณนฤตย์ เสกธีระ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน และ คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน เห็นด้วยกับ 1. การนำเสนอรายการที่ผู้นำเป็นผู้สื่อสารบอกเล่าการทำงานด้วยตนเองไม่ใช่ตัวแทน และ 2. โดยมากเห็นว่าควรมีรายการรูปแบบนี้ในทุกๆ รัฐบาล 3. การเสนอให้แก้ไขข้อบกพร่องบางส่วน เพื่อให้รายการนี้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาอย่างมี

ประสิทธิภาพ ในส่วนของ **กรอบทางสังคมวัฒนธรรม** สรุปว่า พบวาทกรรมในระบบสังคมและการเมือง วาทกรรมในระบบกฎหมาย และวาทกรรมในระบบวัฒนธรรม ซึ่งกรอบทางสังคม ณ ขณะนั้น ทำให้เกิดขอบเขตในการนำเสนอประเด็น หรือลักษณะการสื่อความหมายในรายการ คือ เป็นไปตามแนวทางที่วาทกรรมในระบบสังคมมีมา เพื่อนำมาสู่การยอมรับและความชื่นชอบของผู้ชมรายการ

2. การศึกษาถึงวาทกรรมที่สะท้อนการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 มีดังต่อไปนี้

ในส่วนของการศึกษาสร้างสารเพื่อการโน้มน้าวใจ” ตามวิธีการใช้ “จุดใจในสาร” พบ

1. จุดใจด้านอารมณ์
2. จุดใจโดยใช้แรงจูงใจ
3. จุดใจโดยใช้ความกลัว
4. จุดใจโดยใช้ความโกรธ
5. จุดใจโดยใช้รางวัล
6. จุดใจโดยใช้อารมณ์ขัน

กล่าวโดยสรุป รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีการนำเสนอประเด็นที่สะท้อนการสร้างสารเพื่อการโน้มน้าวใจที่เน้นไปที่การบอกเล่าการทำงานต่างๆ ของรัฐบาล เพื่อสร้างภาพลักษณ์ด้านบวก สร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาล พบในการใช้จุดใจโดยใช้รางวัล จุดใจโดยใช้ความกลัว จุดใจโดยใช้แรงจูงใจ จุดใจด้านอารมณ์ เพราะแม้ว่าใน 3 เดือนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาการเน้นไปที่การดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาล การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การฟื้นฟูประเทศชาติ สามารถเรียกร้องให้ได้รับความชอบธรรมในการบริหารงานมากกว่ามุ่งแต่จะกล่าวโจมตีผู้ตรงข้าม

แต่ประเด็นที่มีเนื้อหาสาระที่มีลักษณะโน้มน้าวโจมตี ทำลายความน่าเชื่อถือของผู้ตรงข้าม ภาพลักษณ์ด้านลบ ทำลายความชอบธรรมผู้ชุมนุมคนเสื้อแดงยังคง

พบหลายประเด็น ทั้งในการใช้จุดใจด้านอารมณ์ จุดใจโดยใช้แรงจูงใจ จุดใจโดยใช้ความกลัว จุดใจโดยใช้ความโกรธ และจุดใจโดยใช้อารมณ์ขัน ทั้งนี้ เพราะในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง นายกรัฐมนตรีจำเป็นต้องกล่าวถึงการชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง อย่างไรก็ดี เนื้อสารเหล่านี้ ยังคงมีสารที่สะท้อนภาพลักษณ์ด้านบวก และความชอบธรรมในการปฏิบัติการต่างๆ ของรัฐบาลไปด้วยเสมอ

ต่อมาในส่วนของวิธีการสร้างสารเพื่อการโน้มน้าวใจ โดยการวิเคราะห์การโต้แย้งแสดงเหตุผลของ สตีเฟน ทูลมิน พบดังนี้

1. การอ้างเหตุผลจากหลักการทั่วไป
2. การอ้างเหตุผลโดยใช้สัญญาบางอย่าง
3. การอ้างเหตุผลโดยอ้างผู้มีอำนาจหน้าที่
4. การอ้างเหตุผลจากกฎเกณฑ์
5. การอ้างเหตุผลโดยการเปรียบเทียบ
6. การอ้างเหตุผลโดยอ้างหลักองค์รวม

ผลการวิจัยสามารถสรุปภาพรวมได้ว่า การโต้แย้งแสดงเหตุผลที่ปรากฏในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองพบว่า ข้อมูล (Data) ที่นำเสนอทั้งหมดเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ขณะนั้น ข้อสรุป (Claim) รายการมีข้อสรุปที่นำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวก และความชอบธรรมในการปฏิบัติการต่างๆ กล่าวคือเป็นการสรุปว่าแนวคิด แนวทางของรัฐบาลนั้นถูกต้อง ผู้รับสารควรที่จะสนับสนุนยอมรับ และให้ความเชื่อถือ และข้อสนับสนุน (Warrants) มีการอ้างถึงประเด็นต่างๆ เพื่อสร้างน้ำหนักในการโน้มน้าว สนับสนุนให้ไปสู่วิธีการของนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ จะเห็นว่านายกรัฐมนตรีนำเสนอสารที่สร้างภาพลักษณ์ด้านบวกแก่รัฐบาลโดยใช้วิธีการโต้แย้งแสดงเหตุผล แบบ สตีเฟน ทูลมิน 5 ประเภท คือ การอ้างเหตุผลจากหลักการทั่วไป การอ้างเหตุผลโดยอ้างผู้มีอำนาจหน้าที่ การอ้างเหตุผลจากกฎเกณฑ์ การอ้างเหตุผลโดยการเปรียบเทียบ และการอ้างเหตุผลโดยอ้างหลักองค์รวม

ขณะที่พบในการนำเสนอสารที่สร้างภาพลักษณ์ด้านลบแก่ผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง โดยการใช้วิธีการโต้แย้งแสดงเหตุผลใช้สัญญาณบางอย่าง ทั้งนี้เพราะการอ้างเหตุผลลักษณะนี้ มีความเที่ยงตรงน้อยกว่าการอ้างเหตุผลลักษณะอื่น และโดยพื้นฐานนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นผู้ที่มีการพูดจาในหลักการ และมีการอ้างเหตุผลต่างๆ มาอ้างอิงเสมอ ดังนั้นในการนำเสนอเนื้อหาสาระต่างๆ นายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ จึงสามารถกล่าวโดยใช้การแสดงผลที่มีลักษณะน่าเชื่อถือได้มากกว่า ซึ่งจะมีผลต่อการโน้มน้าวใจผู้รับสารได้มาก

ส่วนในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ อันประกอบไปด้วยคุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คุณณฤตย์ เสกธีระ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน และคุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ บรรณาธิการโต๊ะข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจรายวัน พบว่าความคิดเห็นของผู้รับสารเชื่อว่ารายการเชื่อมั่นประเทศไทยฯ เป็นการใช้ช่องทางสื่อเพื่อการโน้มน้าวใจต่างๆ ที่จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นกับหลากหลายองค์ประกอบ ทั้งเงื่อนไขของความสำเร็จในการโน้มน้าวใจ คือ ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร ความแตกต่างในเนื้อหาความแตกต่างในช่องทางการสื่อสาร โดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จะเน้นให้ความเชื่อถือแก่ปวงหลังระดับการศึกษา และตำแหน่งนายกรัฐมนตรี บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชนจะเน้นให้ความเชื่อถือในเนื้อหาสาระของสารที่กล่าว และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จะเน้นให้ความเชื่อถือในภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรีอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

3. การศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 สรุปได้ว่า

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รับสารคือบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ารายการนี้มีบทบาทดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร
2. บทบาทหน้าที่ในการสอดส่องดูแล
3. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม
4. บทบาทหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าตามรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร

คุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ (เดลินิวส์) เห็นว่าในสถานการณ์ทั่วไปรายการมีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร เพราะได้บอกเล่าอธิบายการทำงานของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับประชาชน เป็นมิติใหม่ของนายกรัฐมนตรีที่หันมาใช้พื้นที่สื่อเพื่อสื่อสารกับประชาชนโดยตรงกับคนไทย ซึ่งยังขาดการติดตามความรู้รอบด้าน ส่วนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ก็มีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร เพราะเป็นพื้นที่ซึ่งสถานการณ์บอกกล่าวการดำเนินการต่างๆ ซึ่งนายกรัฐมนตรีควรมีโอกาสสื่อสารในสิ่งที่ตนเองกระทำในช่วงการชุมนุมของกลุ่ม นปช. หรือในช่วงสลายการชุมนุมเพื่อที่สังคมอีกข้างจักไม่ฟังความข้างเดียวจากฝั่งตรงกันข้าม รัฐซึ่งอาจขาดข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้

คุณณฤตย์ เสกธีระ (มติชน) เห็นว่าในช่วงสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้มีบทบาทเป็นพื้นที่ที่ใช้เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดความเข้าใจผิด เป็นสิทธิ์ที่นายกรัฐมนตรีทุกคนควรที่จะได้พูด และเป็นตัวกระตุ้นให้นายกรัฐมนตรีเร่งดำเนินการต่างๆ ตามที่แถลงไว้ และในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้ง รายการนี้เป็นช่องทางที่ประชาชนจะเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น และต้องการทราบข้อมูลจากนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองของ นปช.

คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ (กรุงเทพธุรกิจ) เห็นว่าไม่มีบทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสารมากนัก เพราะนายกรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวทางโทรทัศน์ทุกวันอาทิตย์เนื่องจากมีโอกาสพบสื่อมวลชนอยู่แล้วในการสัมภาษณ์รายวันทั่วไป และรายการนี้ไม่ควรเป็นพื้นที่

รายงานความขัดแย้งทางการเมือง เพราะสื่อมวลชน โดยทั่วไปนำเสนอแล้ว ซึ่งในทางกลับกันรายการนี้อาจมีบทบาทในการสร้างความขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

2. บทบาทหน้าที่ในการสอดส่องดูแล

คุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ (เดลินิวส์) เห็นว่า ในสถานการณ์ทั่วไปรายการนี้เป็นการทำตามหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีที่จะชี้แจง บอกเล่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และบอกเล่าในการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลและนายกรัฐมนตรี ที่จะบอกกล่าวประชาชนในภาคส่วนอื่นๆ ที่จะได้รับรู้ และช่วยกันหาทางแก้ไข ตลอดจนช่วยกันเป็นหูเป็นตา รายงานความเคลื่อนไหวต่างๆ ได้ และในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้เป็นช่องทางหนึ่งที่มีบทบาทที่ประชาชนจะสามารถให้ความไว้วางใจในการรับทราบข้อมูลข่าวสารได้ ด้วยเหตุที่เหตุการณ์ในช่วงนั้น ไม่มีใครที่จะอธิบาย หรือชี้แจง สิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมดต่างๆ ตรงตามข้อเท็จจริง

คุณนฤตย์ เสกธีระ (มติชน) เห็นว่าในช่วงสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้มีบทบาทในการสอดส่องดูแลสังคม เพราะรายการนี้เป็นช่องทางที่ผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายบริหาร บอกกล่าวการทำหน้าที่ในการที่จะบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชน โดยไม่ต้องผ่านช่องทางอื่น แต่ในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้ไม่มีบทบาทสอดส่องดูแล เพราะนายกรัฐมนตรีหรือภริยา เวชชาชีวะ มิได้สถานะเป็นกลาง แต่เป็นฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นข้อมูลข่าวสารอาจเชื่อถือได้หรือไม่ได้

คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ (กรุงเทพธุรกิจ) เห็นว่า รายการไม่มีบทบาทในการสอดส่องดูแลสังคม เพราะนายกรัฐมนตรี ในทางปฏิบัติ ไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ในหลายประเด็น ดังนั้น ประชาชนจึงไม่สัมผัส ได้ว่าจะใช้รายการนี้แสดงบทบาทการเป็นพื้นที่สอดส่องดูแล บำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนได้อย่างไร และในช่วงความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้ก็ไม่มีบทบาท เพราะนายกรัฐมนตรีเลือกพูดเฉพาะในด้านที่ตัวเองได้ประโยชน์ทางการเมือง และนายกรัฐมนตรียกบทบาท ความรับผิดชอบไปอยู่ที่ ศอฉ. ส่งผลต่อภาวะผู้นำ รายการนี้ จึงไม่มีบทบาทในการสอดส่องดูแลและรายงาน สถานการณ์ตามความเป็นจริงได้เท่าที่ควร

3. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม

คุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ (เดลินิวส์) เห็นว่า ในสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้มีบทบาทในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของสังคม เพราะรายการนี้มีความหลากหลายมีการพยายามที่จะสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ สะท้อนว่านายกรัฐมนตรีใส่ใจประชาชนทุกกลุ่ม และในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ในการดำเนินการต่างๆ ทางกฎหมายกับผู้ชุมนุม นายกรัฐมนตรีสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบได้ เพื่อไขข้อข้องใจที่ยังคลางแคลงใจในประเด็นต่างๆ เพื่อประสานความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคมต่อไปได้

คุณนฤตย์ เสกธีระ (มติชน) เห็นว่าในสถานการณ์ทั่วไปรายการนี้มีบทบาทในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของสังคม เพราะรายการนี้ ส่งเสริมให้องค์กรต่างๆ ในประเทศไทย ที่ทุกภาคส่วนจะมีความเข้าใจการทำงานไปทิศทางเดียวกันเกิดเอกภาพในการทำงาน ส่วนในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง คุณนฤตย์ เสกธีระ ไม่แน่ใจเพราะในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมจะเกิดขึ้นมากน้อยอย่างไร ขึ้นกับเนื้อหาสารที่กล่าว หากมีเนื้อหาระบุว่าต้องการให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุข เนื้อสารส่วนนี้ถือว่ามีบทบาทในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม แต่หากนายกรัฐมนตรีมีการใช้เนื้อหาสารที่เข้าข่ายยุยงปลุกปั่น ย่อมแสดงว่ามีเจตนาอย่างอื่น

คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ (กรุงเทพธุรกิจ) เห็นว่า ในสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้ไม่มีบทบาทในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของสังคม เพราะรายการนี้ไม่ประสบความสำเร็จในด้านความน่าสนใจของรูปแบบการนำเสนอ ลีลาของนายกรัฐมนตรี ดังนั้นรายการนี้จึงไม่มีบทบาทมากนักในการสร้างความสัมพันธ์ในระดับภาคีรัฐกับประชาชน ขณะที่ในสถานการณ์ความขัดแย้ง รายการนี้ก็ไม่มีความบทบาทในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของสังคม เพราะนายกรัฐมนตรีมักพูดถึงสถานการณ์เฉพาะในมุมด้านบวกของฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายทหาร สิ่งนี้อาจทำให้ผู้ชุมนุมเกิดความรู้สึกไม่พอใจ

และในที่สุดรายการนี้จึงมีบทบาทในการเพิ่มความขัดแย้ง แยกแยะในสังคมให้มากขึ้น

4. บทบาทในการกระตุ้นเร้า

คุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ (เดลินิวส์) เห็นว่า ในสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้มีบทบาทในการกระตุ้นเร้า เพราะมีเนื้อหาที่มีการปลุกปั่นเรื่องต่างๆ ที่สำคัญในสังคม เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้มีการพัฒนามากขึ้น และในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้มีบทบาทในการสะท้อนปัญหาเพื่อเรียกร้องการร่วมมือกันแก้ไข เพื่อความสงบสุขของประเทศ

คุณณฤศย์ เสกธีระ (มติชน) เห็นว่าในสถานการณ์ทั่วไปรายการนี้มีบทบาทในการกระตุ้นเร้า เพราะการกล่าวถึงนโยบายต่างๆ มีต่อการกระตุ้นความคิดอ่านของประชาชนด้านการพัฒนาประเทศ แต่ในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ไม่แน่ใจว่ารายการนี้จะมีความบทบาทในการกระตุ้นเร้า เพราะแม้ว่ารายการจะมีการกล่าวถึงการเรียกร้องให้สังคมช่วยกันทำให้บ้านเมืองสงบสุข แต่ก็ไม่มีบทบาทกับกลุ่มคนฟังที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล เพราะแต่คนกลุ่มนี้จะหันไปรับข่าวสารจากสื่ออื่นแทน เช่น วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี

คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ (กรุงเทพธุรกิจ) เห็นว่า ในสถานการณ์ทั่วไป รายการนี้ไม่มีบทบาทในการกระตุ้นเร้า เพราะรายการมีการเปลี่ยนพิธีกร เปลี่ยนสถานที่บ่อยเกินไป ไม่ช่วยเสริมให้น่าสนใจ และทำให้ภาวะผู้นำเสื่อมลงได้ และในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้ก็ไม่มีบทบาทเช่นเดียวกัน เพราะนายกรัฐมนตรีไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในหลายๆ ประเด็น นอกจากนี้การที่นายกรัฐมนตรีกล่าวโจมตีฝ่ายตรงข้าม สิ่งเหล่านี้กลับส่งผลลบให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่พอใจ เพิ่มความเกลียดชังผู้ชุมนุมมากขึ้น ดังนั้น รายการนี้จึงไม่มีบทบาทที่จะกระตุ้นเร้าสิ่งสร้างสรรค์ หรือคลี่คลายสถานการณ์ แต่กลับกระตุ้นให้ความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในหัวข้อ การวิเคราะห์ตัวบทรายการ “เชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์”

ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ปี พ.ศ. 2553 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยพบข้อสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องวาทกรรม และการวิเคราะห์วาทกรรม รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิตเอกลักษณ์ และ ความหมายให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคม ขณะเดียวกันยังทำหน้าที่เก็บกดและปิดกั้นมิให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างเกิดขึ้น หรือทำให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างเกิดขึ้นที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมเลื่อนหายไป การศึกษาวาทกรรมในรายการมิใช่การค้นหา หรือตีแผ่ว่า สิ่งที่นายกฯ อภิสิทธิ์กล่าว หรือนำเสนอออกมานั้นเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ หากแต่ในการวิเคราะห์วาทกรรมนั้นกลับอยู่ที่ “กฎเกณฑ์ชุดหนึ่ง” ที่เป็นตัวกำกับให้การพูด/กระทำ หรือกล่าวให้เข้าใจได้ง่ายคือ อะไรเป็นที่มาที่ไปของการกล่าวชุดล้อยคำต่างๆ แรงจูงใจใดบ้างที่ทำให้มีการกล่าวเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในขณะนั้น

2. แนวคิดเรื่องสัญลักษณ์วิทยาและการสร้างความหมาย รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีการสร้างความหมายมากมายเกิดขึ้น เพื่อสะท้อนถึงสถานการณ์ต่างๆ เหตุการณ์ชุมนุมตลอดจนแนวทางในการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามชุดวาทกรรมที่ผู้สร้างวาทกรรมให้ไว้

3. ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มิได้นำเสนอวาทกรรมภายใต้ความหมายที่สร้างเท่านั้น แต่เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้รับสารตามความหมายต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาในการสื่อสารจึงต้องอาศัยการโน้มน้าว จูงใจ ให้ผู้รับสารเห็นด้วยคล้อยตาม สิ่งที่น่าเสนอ

4. แนวคิดเรื่องการใช้สัญลักษณ์แสดงเหตุผล รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มิสามารถโน้มน้าวจูงใจได้ หากไม่มีเหตุผลมารองรับ สร้างน้ำหนักให้กับเนื้อหาที่น่าเสนอ จึงพบการนำเสนอประเด็นที่มีการแสดงเหตุผลลักษณะต่างๆ มากมาย

5. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ เมื่อรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ได้สร้างความหมายของวาทกรรมนั้นออกมาอย่างสมบูรณ์ คือ ผู้รับสารเห็นด้วยคล้อยตามความหมายเหล่านั้นแล้ว ภาพที่เกิดขึ้นในใจของผู้รับสารต่อการกระทำหรือบุคคลที่สารนั้นกล่าวถึงย่อมปรากฏออกมาตามแต่ลักษณะของสารนั้นๆ

6. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์และการใช้สื่อมวลชนของนักการเมือง รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีการใช้สื่อมวลชนนำเสนออุดมการณ์ต่างๆ ที่สะท้อนภาพลักษณ์ด้านดีของนายกรัฐมนตรี เพื่อการได้มาซึ่งการยอมรับซึ่งอำนาจ การดำรงอยู่ในอำนาจในการปกครอง การยอมรับในความสามารถในการแก้ปัญหา และประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาบริหารประเทศ ตลอดจนการยอมรับในอุดมการณ์ การตัดสินใจในการกระทำการต่างๆ ในขณะนั้น

7. แนวคิดเรื่องการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง เมื่อรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ สามารถนำเสนออุดมการณ์จนได้รับมาซึ่งการยอมรับในการได้มาซึ่งอำนาจ การดำรงอยู่ในอำนาจในการปกครอง การยอมรับในความสามารถในการแก้ปัญหา และประสิทธิภาพในการดำเนินการพัฒนาบริหารประเทศ สิ่งเหล่านี้จึงเป็นความชอบธรรม ที่ประชาชนให้การยอมรับในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ในช่วงเวลานั้นของนายกรัฐมนตรี อันจะมีผลในการดำรงอยู่ในอำนาจต่อไป

8. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีบทบาทต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งบทบาทการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) บทบาทหน้าที่ในการสอดส่องดูแล (Surveillance) บทบาทในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคม (Correlation) บทบาทในการกระตุ้นเร้า (Mobilization) บทบาทในด้านต่างๆ จะมีมากในช่วงที่สถานการณ์บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ แต่หากเป็นในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง รายการนี้อาจมีบทบาทในการสร้างความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ข้อควรพิจารณาเป็นประการสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มิใช่เพียงการตีแผ่รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีการเผยแพร่วาทกรรมตลอดจนการทำงานตามหน้าที่ของรัฐบาลตามสถานการณ์ปกติทั่วไป โดยผ่านกระบวนการสร้างความหมายการโน้มน้าวใจต่างๆ ซึ่งใช้พื้นที่ทางสื่อมวลชนในการนำเสนอเท่านั้น เพราะในบริบทที่ผู้วิจัยศึกษาคือช่วงความขัดแย้งทางการเมืองเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 ซึ่งสังคมไทยเต็มไปด้วยปัญหาความแตกแยกทางความคิด ความเชื่อทางการเมือง กระทั่งส่งผลเป็นการชุมนุมประท้วง และจบลงด้วยการสูญเสียชีวิตเลือดเนื้อของประชาชนในสังคม ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังเป็นการตอกย้ำ ชี้ชวนให้เห็นว่า รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ มีการนำเสนอถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นซึ่งเมื่อในแนวทางแก้ไขปัญหานั้นมีวิธีการที่สังคมส่วนหนึ่งไม่ยอมรับ ทั้งจากกลุ่มที่สนับสนุนคู่ขัดแย้ง และกลุ่มที่ไม่ใช่ ไม่เกี่ยวข้องกับคู่ขัดแย้ง การออกมาพูดจาผ่านทางรายการในช่วงเวลาดังกล่าว นายกรัฐมนตรีจึงใช้เป็นพื้นที่ถ่ายทอดสาร ในการโน้มน้าว ชี้แจง โต้แย้งแสดงเหตุผลต่างๆ นานาออกมา เพื่อชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจไปในทิศทางที่นายกรัฐมนตรีต้องการสื่อสาร ให้การยอมรับในการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลในช่วงเวลานั้น และปฏิเสธปิดกั้นความหมายของฝั่งตรงข้าม หรือคู่ขัดแย้งไปด้วยพร้อมกัน

ทั้งนี้ หากความหมายที่ออกมาจากผู้ส่งสาร หรือนายกรัฐมนตรี ปรากฏโดยผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีเป้าหมายให้เกิดผลในทางบวก ผลที่เกิดขึ้นในสังคมย่อมเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปในทางบวก ขณะเดียวกัน หากความหมายที่ออกมาจากผู้ส่งสาร หรือนายกรัฐมนตรี ปรากฏโดยผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีเป้าหมายให้เกิดผลในทางลบ ผลที่เกิดขึ้นในสังคมย่อมเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปในทางลบเช่นเดียวกัน ดังนั้น การสื่อสารที่จะส่งผลต่างๆ ในช่วงเวลาที่สังคมมีความเปราะบางอ่อนไหว อย่างสถานการณ์ที่สังคมมีความแตกแยกอย่างรุนแรงดังกล่าว เป็นข้อควรพึงระมัดระวังอย่างยิ่งที่ผู้นำจะสื่อสารต่อประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีชุดความหมายอื่นๆ ที่ถูกเก็บกันไว้ภายใต้ชุดวาทกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยค้นพบ จนกระทั่งสามารถสรุปได้ว่าเป็นการสื่อสารที่สะท้อนถึงความชอบธรรมของรัฐบาล และทำลายความชอบธรรมของผู้ชุมนุมคนเสื้อแดง ซึ่งทั้งหมดนี้จะพบว่า ขณะที่ผู้ส่งสารนำเสนอชุดความหมายต่างๆ ออกมานั้น แม้ว่าจะพยายามนำเสนอไปในทางที่เป็นบวก แต่ผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับสาร สามารถแปรเปลี่ยนไปได้ตามสารที่ถูกสร้างออกมา ทั้งในทางบวก หรือทางลบได้ ขึ้นกับการตีความตามความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ของผู้รับสาร และการอ่อนไหวต่อการถูกกระตุ้นเร้าด้วยวิธีการโน้มน้าวใจจากผู้ส่งสารที่มีอำนาจสื่อสารอยู่ในมือ ขณะเดียวกัน หากยึดเอาตามแนวคิดของ “มิเชล ฟูกูต์” ที่บอกว่าหน้าที่ของ “อำนาจ” คือ การสร้างความจริง สิ่งใดที่คนมีอำนาจพูด คือ “ภาษาวาทกรรม” วาทกรรมจึงเป็นวิธีการในการดำรงรักษาอำนาจสถาบันต่างๆ โดยนำเสนอานิยามของตัวเอง กีดกันการให้นิยามของคนอื่น ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการพิสูจน์ว่า รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง มีลักษณะของการใช้อำนาจในการสื่อสารแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งหากเป็นความตั้งใจของผู้สร้างวาทกรรมหรือผู้ส่งสาร ใช้อำนาจการสื่อสารที่สร้างความหมายที่ส่งผลในทางลบ ท่ามกลางสภาพของสังคมที่แตกแยกทางความคิด ผู้ส่งสารที่มีฐานะผู้นำ จำเป็นต้องกลับไปพิจารณาทบทวนวิธีการสื่อสารของตนเองต่อประชาชน เพื่อให้การทำหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี มีความสอดคล้องกับเหตุผลและความตั้งใจในการเข้ามาเป็นผู้นำรัฐบาล คือ การพัฒนาประเทศชาติต่อไป เพราะในการพัฒนาประเทศและสังคม ประชาชนจะต้องมีความรู้เรื่องการเมือง เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่ไม่ไกลตัวตรงกันข้ามกลับเป็นสิ่งใกล้ตัวที่แทบจะแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของวิถีชีวิต แต่หากประชาชนเรียนรู้จากนักการเมืองในทางที่บิดเบือน การพัฒนาประเทศชาติและสังคมจะเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพไม่ได้

และในส่วนของการศึกษาวิจัยที่ได้ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้รับสาร สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้รับสารทั้งหมดให้การยอมรับกับการเผยแพร่วาทกรรมที่ผู้นำ

เป็นผู้สื่อสารด้วยตนเอง ซึ่งในที่นี้ นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สามารถส่งผลต่อผู้ฟังได้ตามเจตนาของผู้ส่งสารที่สร้างวาทกรรมออกมาตามความหมายต่างๆ เนื่องจากผู้พูดเป็นผู้นำของประเทศ ประชาชนย่อมต้องการที่จะรับทราบข้อเท็จจริงจากปากของผู้นำ มากกว่าที่จะให้บุคคลอื่นออกมาทำการชี้แจง บอกกล่าวแทน

แต่ในส่วนของการเผยแพร่วาทกรรมในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง แม้ว่า นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ที่จะต้องออกมารายงานสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง เพราะเหตุการณ์นี้เป็นเรื่องสำคัญระดับประเทศ แต่ผู้รับสารได้แสดงความห่วงกังวลต่อการนำเสนอเนื้อหา หรือการสร้างวาทกรรมต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ว่าอาจไปสร้างความขัดแย้งเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม ทั้งนี้ ความคิดเห็นของทั้งสามท่านมีลักษณะที่แตกต่างกันไปหลายระดับ และให้การยอมรับในการนำเสนอเนื้อหาสาระของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แตกต่างกันไป ซึ่งคุณพัฒนพงศ์ สำเนียงเสนาะ ค่อนข้างให้การยอมรับและให้ความชอบธรรมในระดับสูง ต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ที่แม้ว่าในความคิดเห็นส่วนตัวแล้ว ไม่ต้องการให้มีประเด็นทางการเมืองในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ แต่ควรจัดเวลาในกรอบ หรือจัดเป็นรายการพิเศษออกไปเป็นการเฉพาะ แต่เมื่อบ้านเมืองมีสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความแตกแยกรุนแรง ผู้รับสารท่านนี้จึงเห็นว่า นายกรัฐมนตรีสมควรที่จะมีการรายงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตามหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี

ส่วนคุณนฤตย์ เสกธีระ บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ค่อนข้างให้การยอมรับ และให้ความชอบธรรมในระดับปานกลาง ต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง กล่าวคือ นอกจากมีความคิดเห็นว่าไม่ควรมีประเด็นทางการเมืองในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ แต่ควรจัดเวลา

นอกรอบ หรือจัดเป็นรายการพิเศษออกไปเป็นการเฉพาะแล้ว ผู้รับสารท่านนี้ยังเห็นด้วยว่า รายการนี้เป็นรายการที่ดี ที่นายกรัฐมนตรีควรบอกเล่าถึงการทำงานให้ประชาชนได้รับทราบ และควรมีรายการลักษณะในทุกๆ รัฐบาล เพราะผู้นำควรมีโอกาสบอกกล่าวถึงการทำงานโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้การบอกกล่าวในช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีสามารถกระทำได้ แต่สิ่งที่ได้บอกกล่าวไปนั้น ประชาชนอาจเชื่อและไม่เชื่อ ย่อมขึ้นกับเนื้อหาที่น่าสนใจ

ขณะที่คุณนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ ค่อนข้างให้การยอมรับ และให้ความชอบธรรมในระดับต่ำ ต่อการนำเสนอเนื้อหาสาระของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง กล่าวคือ แม้ว่าโดยหลักการแล้ว บรรณาธิการท่านนี้จะเห็นด้วยว่ารายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ เป็นรายการที่ดี นายกรัฐมนตรีควรบอกเล่าถึงการทำงานให้ประชาชนได้รับทราบ แต่ก็เห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนในทุกๆ รัฐบาล เพราะนายกรัฐมนตรีสามารถที่จะใช้สื่ออื่นๆ เป็นช่องทางสื่อสารได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่ไม่ควรมีประเด็นทางการเมืองในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ยิ่งหากเป็นประเด็นในสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง เห็นว่าไม่ควรนำมากล่าวในรายการนี้เลย เพราะสื่อมวลชนทั่วไปมีการนำเสนออยู่แล้ว นายกรัฐมนตรีควรนำเสนอเรื่องนี้ในการให้สัมภาษณ์สื่อตามปกติประจำวัน

อย่างไรก็ดี การอภิปรายความคิดเห็นของผู้รับสารทั้งสามท่าน ผู้วิจัยพบว่าด้านหนึ่งอาจมองได้ว่ามาจากแรงขับเคลื่อนจากทิศทางการทำงานขององค์กรสื่อที่สังกัด ซึ่งอาจส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็น ที่เห็นที่เป็นไปตามทิศทางนั้นๆ แต่อีกด้านหนึ่ง บรรณาธิการทั้งสามท่านต่างสะท้อนความคิดเห็นของตนเอง ออกมาจากมุมมองของตนเองในฐานะผู้รับสารคนหนึ่ง ดังนั้น ผู้รับสาร

ทั้งสามท่าน จึงถือเป็นตัวแทนของผู้รับสารในสังคมไทย 3 ระดับ ที่มีความคิดเห็นต่อรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผู้รับสารได้ในภาพรวม

ทั้งหมดนี้สามารถสรุปการอภิปรายผลได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ไม่สามารถดำเนินไปได้ ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากเครือข่ายของการสื่อสาร ด้วยเหตุนี้ ถ้าหากมีการนำการสื่อสารมาใช้ให้ถูกต้องและเพียงพอแล้ว ก็จะ สามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาของประเทศได้อย่างมาก รายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ เป็นอีกเส้นหนึ่งของเครือข่ายการสื่อสารจากผู้นำฝ่ายบริหารของประเทศ ที่พบว่าในการจัดการกับสถานการณ์ความขัดแย้ง ทางการเมืองนายกรัฐมนตรี ได้ทำการสื่อสารข้อมูลต่างๆ แต่การวิจัยครั้งนี้ทำให้ค้นพบว่าในสถานการณ์ความขัดแย้ง ผู้นำจำเป็นจะต้องมีกระบวนการสื่อสารที่มีความระมัดระวังมากกว่าการบอกเล่าทั่วไป หรือหมายถึงการใช้เครือข่ายการสื่อสารที่ภาครัฐนั้นมีอยู่แล้วอย่างเพียงพอ ให้เกิดประโยชน์ทั้งนี้ เพราะวาทกรรมมีพลานุภาพต่อการสร้างสรรค์ และการทำลายได้ทั้งโดยเจตนาหรือไม่ ความระมัดระวังนั้น ยังรวมไปถึงการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจในลักษณะที่มุ่งสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หรือ กล่าวในเรื่องของข้อกฎหมาย ข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ตรวจสอบได้เกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ในช่วงเวลานั้น ขณะเดียวกันควรเลี้ยงที่จะกล่าวในเชิงการแสดงความคิดเห็น ที่อาจสร้างเงื่อนไขไปสู่ความขัดแย้งเพิ่มเติม ซึ่งมีผลกระทบต่อไปในสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ เพราะการสื่อสารเป็นทั้งดัชนีของการพัฒนา และเครื่องมือหรือวิธีการของการพัฒนาสังคม (Daniel Lerner) นอกจากนี้บทบาทของการสื่อสารยังมีประสิทธิผลต่อสังคม มีหน้าที่ช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ภาครัฐ

1. ในยามที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ พื้นที่สื่อภาครัฐควรคำนึงในการเปิดพื้นที่รายการให้กับผู้ที่เป็นคู่ขัดแย้ง ผู้ที่มีส่วนได้เสียจากเหตุการณ์ และพิจารณาว่าควรให้คนกลางทำหน้าที่แทน

2. นายกรัฐมนตรีควรพิจารณาว่า ควรงดการกล่าวถึงสถานการณ์ความขัดแย้งในรายการเชื่อมั่นประเทศไทยกับนายกฯ อภิสิทธิ์ ในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น ชื่นำความรู้สึก

สื่อเอกชน

ควรนำเสนอข่าวสารช่วงความขัดแย้งทางการเมืองอย่างมีข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้ ไม่แสดงความคิดเห็น ชื่นำความรู้สึก หรือยุยงปลุกปั่น

ประชาชน

ควรใช้วิจารณญาณในการเปิดรับข่าวสาร ทั้งจากภาครัฐ สื่อภาคเอกชน ตลอดจนสื่อทางเลือกต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี ฯลฯ และควรที่จะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหลากหลายด้าน หลากหลายที่มา เพื่อการพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรรณิการ์ อัสวตรเดชา. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

กระมล ทองธรรมชาติ. การเมืองและประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, 2515.

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์, 2543.

เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์. การสร้างความเป็นจริงจากการรายงานข่าวเหตุการณ์ในภาวะวิกฤติในกรณีก่อวินาศกรรมอาคารเวิร์ลเทรด เซ็นเตอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

ขวัญชัย รุ่งฟ้าไพศาล. กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในความคิดเห็นของนักวิชาการสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

จิราภรณ์ สีขาว. ภาพลักษณ์สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาระดับสูง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. บรรณกิจ, 2523.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2542.

ญาณิศภาค กาญจนวิศิษฐ์. กระบวนการสร้างความหมาย และบทบาทวาทกรรมรายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ดร.ณิ หิรัญรักษ์. บทบาทของนักการเมืองกับสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ภาษาอังกฤษ

Alagappa, M. (Ed.). **Political Legitimacy in Southeast Asia: The Quest for Moral Authority.** California : Stanford, 1995.

Andersen, K. E. **Persuasion: Theory and Practice.** Boston : Allyn and Bacon, 1971.

Berelson and Morris J. (eds.), **Reader in Public Opinion and Communication.** New York : The Free Press, 1966.

Berlo, D.K. **The Process of Communication: an Introduction to the Theory,** 1960.

Boorstin. J. **The Image: The Pseudo- event in America.** New York : Athenaeum, 1973.

Cutlip, Scott M. and Center, Allen H. **Effective Public Relations.** Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1964.

Daniel L. **The Passing of Traditional Society: Modernizing the Middle East.** New York : The Free Press, 1958.

Dijk A. Van. **Discourse and Society** 6 1-2, 1995.